

Belønner gode undervisere

FOTO: YAY IMAGES.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Universitetet i Tromsø har sammen utviklet et forslag til meritteringsordning, skriver universitetsavisa.no (UA). Samtidig er Universitetet i Bergen først ute med å legge penger på bordet for å motivere gode undervisere, melder NRK den 11. januar.

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) ønsker å innføre belønningsordning til de beste underviserne ved alle universiteter og høyskoler.

I januar kom kunnskapsministeren med en stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning. Tema er en meritteringsordning som alle høyere utdanningsinstitusjoner skal få på plass, skriver Adresseavisen.

NTNU og Universitetet i Tromsø er godt i gang med å utvikle en slik ordning, og de første dyktige undervisere kan i løpet av 2017 bli belønnet med statusen merittert underviser.

NTNU og Universitetet i Tromsø var lei av at det drøyet med å få en nasjonal ordning på plass. Derfor gikk de sammen om å utvikle et system for merittering av dyktige undervisere.

I korte trekk handler det foreslåtte meritteringssystemet om at den som får innvilget status som «merittert underviser» skal få økt lønn i form av tre lønns-

trinn. Samtidig skal instituttet der søkeren kommer fra, få et engangsbetrag på 30 000 kroner.

Meritterte undervisere og eventuelt andre bør kunne søke fakultetene om å få innvilget utdanningstermin. Dette skal gi rom for at de kan utføre større utrednings- og utviklingsoppgaver.

Ifølge Adresseavisen ønsker kunnskapsministeren at universitetene og høyskolene i løpet av to år skal ha en slik ordning på plass.

– Undervisning er kjernen for alle universitet og høyskoler. Sammenlignet med forskning er undervisning blitt nedprioritert og usynliggjort. Det har vært en todeling mellom forskning og undervisning, og forskning har gitt høyest status, sier kunnskapsministeren til Adresseavisen.

I kvalitetsmeldingen for høyere utdanning vil han øke statusen for universitetslærere og høyskolelærere. Virkemidler kan være høyere lønn, prosjektmidler, stipender og utdanningstermin. Han ser for seg at merittering også bør telle når man søker opprykk til professor. Det kan også være prosjektmidler, stipender, medlemskap i pedagogiske akademier og «fri» til å konsentrere seg om utdanning. I tillegg mener han det bør gi fortrinn når meritterte søker opprykk til for eksempel professor.

Ifølge Adresseavisen ønsker han et todelt karriereløp, der professorer og førsteamanuenser vektlegger forskning, mens de som prioriterer undervisning tituleres dosent.

Langt igjen

Antibiotikabruken har falt med over ti prosent siden 2012, men målet om en reduksjon på 30 prosent innen 2020 er fortsatt langt unna, melder NTB.

Fra 2012 til 2016 er antallet døgndoser per 1 000 innbygger redusert med 10,4 prosent, viser de siste tallene fra Apotekforeningens bransjestatistikk.

– Tallene viser at det dessverre er et stykke igjen før en når myndighetens mål om å redusere bruken med 30 prosent fra 2012 til 2020. I beste fall kan målet nås i 2023, hvis vi fremskriver

utviklingen det siste året, sier Per T. Lund i Apotekforeningen.

Fra 2015 til 2016 ble antallet døgndoser redusert med 3,6 prosent per 1 000 innbygger, men forbruket må ned med seks prosent hvert år om målet skal nås innen 2020.

– Å få ned antibiotikabruken er det viktigste tiltaket vi har for å kjempe mot utviklingen av antibiotikaresistente bakterier. Da er det ekstremt viktig at vi lykkes med å nå dette målet. Selv om bruken i Norge er moderat sammenlignet med mange andre land, er det bred faglig enighet om at bruken av antibiotika fortsatt er nødvendig høy, påpeker Lund.

Styrt nedbemanning

FOTO: YAY IMAGES.

Reduserte budsjetterammer og behov for omstilling gjør at Helsedirektoratet har besluttet å gjennomføre styrt nedbemanning.

I tildelingsbrevet fra Helse- og omsorgsdepartementet står det at «Helsedirektoratet vil i 2017 stå overfor betydelige omstillingsutfordringer. Helse- og omsorgsdepartementet er innforstått med at omstillingskravet også vil medføre behov for en betydelig reduksjon i antall ansatte i direktoratet.»

– Det vil ikke være mulig å møte budsjettutfordringene bare med effektiviseringstiltak og naturlig avgang. Vi må planlegge med en bemanningsreduksjon på cirka 60 årsverk i 2017. Dette kommer i tillegg til en reduksjon på cirka 50 årsverk som vi har oppnådd i 2016, sier helsedirektør Bjørn Guldvog.

– Prosessen skal gjennomføres i tråd med statens regelverk og i samarbeid med fagforeningene og vernetjenesten. Vi er også opptatt av å ivareta informa-

sjonsbehovet overfor alle berørte, sier helsedirektøren.

Målet med omstillingen er at Helse- direktoratet skal være enkelt, effektivt og samordnet. Det innebærer også nye måter å jobbe på.

– Samfunnsutviklingen krever at vi i enda større grad lytter til brukernes behov og forenkler tjenester, systemer og prosesser sier Guldvog.

Direktoratet skal samarbeide mer med hele helsetjenesten og bruke kompetansen i sektoren i større grad.

– Vi må møte nye kompetansebehov for å skape pasientens helsetjeneste, levere digitale brukergrensesnitt og forstå og utvikle helsesystemet for å møte nye områder som for eksempel person- tilpasset medisin og velferdsteknologi, sier Guldvog.

Flere unge snuser

FOTO: YAY MIERO.

Nedgangen i røyking fortsetter, både blant voksne og unge. Kun tre prosent av unge i alderen 16 – 24 år røyker daglig, mens flere unge snuser daglig, viser tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

– Det har vært en jevn nedgang i ungdomsrøyking de siste 15 årene, og den fortsatte fra 2015 til 2016 hvor den gikk ned fra fire til tre prosent. For 15 år siden var det hele 29 prosent blant unge (16 – 24 år) som røykte hver dag. I befolkningen som helhet gikk andelen som røyker daglig ned fra 13 til 12 pro-

sent, mens snusing holdt seg stabilt på 10 prosent.

– Det er utrolig bra at så få unge røyker. Røyking er noe av det farligste du kan gjøre. Disse tallene tyder på at dagens unge i fremtiden slipper mange typiske røykerelaterte sykdommer som lungekreft, kols og hjerte- og karsykdommer, og betyr at vi får færre røykerelaterte dødsfall i fremtiden, sier avdelingsdirektør Jakob Linhave i Helsedirektoratet.

Han er imidlertid bekymret over at det har vært en økning i snusbruk blant unge fra 2015 til 2016. 19 prosent i alderen 16 – 24 år snuser nå hver dag, mot 17 prosent året før. Tidligere var det flest unge menn som snuste daglig, men kjønnsforskjellene er blitt mindre. Blant unge kvinner 16 – 24 er det nå 17 prosent som snuser daglig.

– Det kan føre til at flere gravide vil bruke snus i årene som kommer. Bruk av snus under graviditet kan føre til økt risiko for lavere fødselsvekt, prematur fødsel og i verste fall dødfødsel, sier Linhave.

Han påpeker at det er viktig med flere virkemidler og fortsatt fokus på ungdom fremover, slik at vi unngår at en ny generasjon blir avhengig av nikotin. Stortinget har vedtatt at det skal innføres standardiserte pakninger på røyk og snus i 2017.

– Standardiserte pakninger uten produsentenes logo og farger kan bidra til å forebygge at barn og unge begynner å røyke og snuse, påpeker Linhave.

Det er de siste ti årene blitt stadig færre som røyker i alle aldersgrupper, men det er et skille mellom de over og de under 44 år.

– Det er aldri for sent å slutte. Uansett hvor lenge, eller hvor mye du har røykt, vil du få en helsegevinst ved å slutte. Snakk med fastlegen, kontakt den lokale frisklivssentralen eller bruk

de forskjellige tilbudene på slutta.no, oppfordrer Linhave.

Alle kan klare å slutte å røyke, men mange har flere sluttetforsøk bak seg før de lykkes. Det kan være lurt å prøve flere måter å slutte for å finne noe som passer. Veiledning i kombinasjon med medikamentell behandling hjelper mange. Veiledningen er like effektiv enten den gis individuelt eller i gruppe.

På nett

E-resepten?

FOTO: YAY MIERO.

Direktoratet for e-helse melder på sine hjemmesider at e-resepten nå blir tilpasset rekvirentgrupper som også har forskrivningsrett, slik som tannleger. De sier videre at det er opp til den enkelte journalleverandør å tilrettelegge for bruk av e-resepten.

Vi har forespurt en av leverandørene av elektronisk pasientjournal, Opus, om når tannlegene kan vente e-resept som en ny funksjon i journalen.

De opplyser at første fase av pilotprosjekt og testing er ferdig, men at de venter på en forskriftsendring som gjelder personvern før en godkjenning kan komme på plass.

Forskriftsendringen er nå under behandling i Helsedirektoratet.